

Vänersborgs kommun
kommun@vanersborg.se

2020-04-07
1 (20)
Dnr-SI 2019:6572

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Skerruds
skola 4-6 i Vänersborgs kommun

Inledning

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen gäller särskilda rekommendationer. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Eftersom skolan fortfarande är aktiv och ska fortgå men under andra omständigheter menar Skolinspektionen dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Skerruds skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Skerruds skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver strukturera arbetet med bedömningar så att det görs tydligt på vilket sätt lärarna ska samarbeta och vilka metoder de ska använda sig av för att kvalitetssäkra omdömen och betyg.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 4 december redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6572) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn leder skolans utveckling genom analys av kunskapsresultat och värdegrundsuppdrag. Utifrån ett tydligt fokus på såväl kunskaps- som värdegrundsuppdrag leder rektorn det pedagogiska arbetet. I granskningen framkommer vidare att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete.

Rektorn följer upp kunskaps- och värdegrundsarbete med hjälp av lärare och specialpedagog i skolans utvecklingsgrupp

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp och analyserar såväl skolenhetens kunskapsresultat som att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Rektorn och lärare beskriver att kunskapsresultaten följs upp med hjälp av utvecklingsgruppen på skolenheten. I utvecklingsgruppen ingår försteläraren

tillsammans med rektorn, specialpedagogen och en förstelärare från en annan skola inom huvudmannens område. Utvecklingsgruppen sammanställer betyg och resultat från nationella prov för de båda skolenheterna. Detta underlag diskuteras sedan i grupper i arbetslagen. Grupperna delas upp utifrån de aktuella kunskapsresultaten. I detta arbete har grupperna till exempel analyserat olika delar av nationella prov och på så sätt kommit fram till vilka moment skolenheten behövt arbeta annorlunda med. Utifrån screeningar gör klasslärare tillsammans med elevhälsa en analys och en handlingsplan på gruppnivå för klasserna på skolans enheter. I så kallade starknappsmöten med rektor och specialpedagog aktualiseras handlingsplanerna.

Rektorn har en inblick i undervisningen genom att hen samtalar med lärarna om planering och undervisning, besöker undervisningen samt tar del av kunskapsresultat och analyser från lärarna. Hen tar också del av anteckningar från arbetslagsmöten och arbetsgruppträffar samt veckobrev från lärare till vårdnadshavare. När det gäller värdegrundsarbetet beskriver rektorn att hen, utifrån enhetens organisatoriska struktur med arbetslag och utvecklingsgrupp, följer upp hur personalen på skolenheten möter elever och att förhållningssättet till eleverna vilar på skolans värdegrund. Exemplet som rektorn ger på detta är skolans arbete med inkluderande lärmiljöer. Vidare säger rektorn att enheten i arbetet med att beställa ett digitalt läromedel också tagit med värdegrundsaspekter. I det arbetet har lärarna varit aktiva. Elevhälsan uppger att de följer upp värdegrundsarbetet med hjälp av likabehandlingsplanen som följs upp och justeras ett par gånger per år. Enligt likabehandlingsplanen ska lärarna bland annat välja undervisningsmaterial utifrån ett värdegrundsperspektiv och se till att det dagliga arbetet bygger på ömsesidig respekt. Personalen arbetar med likabehandlingsplanen tillsammans i lärarkollegiet med eleverna.

Det finns en tydlig organisation som möjliggör kollegialt lärande

Granskningen visar vidare att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Lärarna upplever att organisationen är tydlig och de säger att det är tryggt att i förväg veta när de till exempel har inplanerade möten för bedömning av nationella prov och för arbetsplatsträffar. Rektorn uppger att hen är trygg med att det finns en tydlig struktur för organisation och arbete. Hen har förtydligat roller och mandat till exempel genom att förstelärare också är arbetslagsledare, vilket bekräftas av lärare. När det gäller lärare utan behörighet finns, enligt både lärare och rektorn, rutiner med mentor och kontakt med en behörig lärare i det ämne det gäller. I denna organisation skapas förutsättningar för lärarna att samverka och rektorn säger att det kollegiala lärandet är något som fungerar bra på skolenheten. Lärarna berättar att det finns en kultur av att

delar med sig av erfarenheter och idéer till varandra både på den egna skolan och i samverkan med lärare på en annan skolenhet inom huvudmannens område. I det sammanhanget lyfter lärarna såväl det som fungerar i undervisningen och arbetet med värdegrundsuppdraget som det som inte fungerar och ger varandra råd. I det systematiska kvalitetsarbetet har lärarna arbetat tillsammans med lärarna på den andra skolenheten. Inom en utbildning i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt har dessa skolenheter tillsammans kunnat utveckla arbetssätt genom intervjuer med elever kring lektionsstruktur och mål.

Ett strategiskt jämställdhetsarbete återstår att utveckla

Granskningen visar att en analys ur ett jämställdhetsperspektiv har påbörjats men att rektorn inte leder ett strategiskt jämställdhetsarbete. I intervju med lärarna och rektorn framgår att jämställdhetsperspektivet är en del av resultatanalysen. Rektorn berättar att både hen och lärarna ser strukturer kring pojkar och flickor som de behöver arbeta med. Det handlar om utmaningar kopplade till studiemotivation vilket hänger ihop med övriga samhället, säger rektorn. I dagsläget finns det dock inte några riktade insatser kopplat till detta mer än i ett enskilt ämne, vilka också har givit resultat.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver leda ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolinspektionens granskning visar att kunskapsresultaten på skolan har diskuterats ur ett jämställdhetsperspektiv och att personalen har identifierat avvikelser i flickors och pojkars resultat. Det finns emellertid få riktade insatser gällande alla elevers förutsättningar oavsett könstillhörighet. Det är också så att jämställdhetsanalysen är begränsad och saknar en djupare orsaksanalys om huruvida undervisningens utformning och personalens bemötande ger flickor och pojkar samma möjligheter att lyckas i skolan. Att arbetet med jämställdhet på skolan främst utgår från lärares egna initiativ gör att elevernas lika rättigheter och möjligheter att nå så långt som möjligt, oberoende av könstillhörighet, riskeras.

Skolors arbete med jämställdhet ingår i skolans värdegrund och demokratiuppdrag. Av läroplanen framgår att: "Skolan ska aktivt och medvetet främja elevers lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt"¹.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn inleder ett arbete för att skapa ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten. Rektorn behöver försäkra sig om att varje lärare och all personal på skolan verkar för att jämställdhetsperspektivet genomsyrar skolans undervisning och arbete. Varje lärare ska här särskilt verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen. För att det ska fungera behöver rektorn ta ansvar för att lärarna har och utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär.

Utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer måste systematiskt och löpande följas upp på ett sådant sätt att könsmonster kan uppmärksammas. Det kan handla om att analysera anmälningar gällande kränkande behandling, utbildningsval som rekommenderas i studie- och yrkesvägledningen eller könsmonster som synliggörs genom elevhälsans arbete. Även kunskapsresultat för pojkar och flickor fördelat på olika årskurser och hur elever svarar på Skolinspektionens enkät kan ge insyn i jämställdhetsarbetet på skolan. Rektor bör ställa sig frågan om det finns mönster på skolan som tyder på att särskilt pojkar eller särskilt flickor "drabbas" i utbildningen utifrån könstillhörighet. Rektor bör också följa upp att de moment som ges inom ramen för kursplanens centrala innehåll, att undervisa om jämställdhet tas tillvara och att denna undervisning bedrivs på ett sådant sätt att eleverna stimuleras att omfatta dessa värden. Det kan även handla om att följa upp att lärare på ett medvetet sätt speglar dessa värderingar i undervisningens innehåll och i sin ämnesdidaktik. Rektor behöver följa upp att lärarna, i alla ämnen, arbetar med jämställdhetsperspektiv i sin undervisning.

¹ Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1. Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att undervisningen är varierad och att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Undervisningen är strukturerad och syftet med olika arbetsmoment är tydligt för eleverna. I undervisningen har lärarna genomgående höga förväntningar på eleverna och det förekommer inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Innehållet i undervisningen är anpassat till aktuell elevgrupp och arbetet anpassas utifrån elevernas olika behov och förutsättningar. Vidare ges eleverna strategier för sitt eget lärande och i undervisningen ingår varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Undervisningen är varierad, strukturerad och har ett tydligt syfte

Skolinspektionens granskning visar att variation och aktivt lärarstöd finns i undervisningen på skolenheten. Undervisningen är strukturerad och syftet med olika arbetsmoment tydliggörs för eleverna. Eleverna beskriver en variation i undervisningen där olika typer av moment ingår. De ger exempel på hur de har arbetat med läsning på olika sätt och hur läraren har provat sig fram tillsammans med dem i val av arbetssätt. Lärarna säger att de försöker erbjuda variation i hur de undervisar. Variationen handlar till exempel om att eleverna kan välja att arbeta med olika verktyg, både digitala och analoga. Det kan också handla om att undervisa utomhus och skapa variation genom att låta eleverna arbeta ensamma, i par eller i större grupp. Under veckan delas också klassen upp och eleverna arbetar mer årskursvis.

Att undervisningen är strukturerad framkommer bland annat i elevernas beskrivningar av hur lektioner och skoldagar inleds. Bland annat använder lärarna ett digitalt hjälpmedel för att synliggöra lektionernas struktur och hur länge ett arbetsmoment kommer pågå. Både lärare och elever berättar att det stöttar dem i arbetet och tydliggör dagens och lektionernas upplägg, samt pauser och förväntad ljudnivå. I slutet av dagen brukar lärarna återkoppla till vad de har gjort och lyfta något som varit

positivt. Lärarna säger att de generellt arbetar med korta arbetspass och pauser mellan dem. Lärarna samarbetar kring lektionernas struktur för att skapa en trygghet i gruppen. Årskurs 4 till 6 ingår i samma klass vilket gör att klassen förändras varje år då årskurs sex lämnar och årskurs fyra tillkommer.

Det digitala hjälpmedlet beskrivs av eleverna som ett av de sätt genom vilket de får veta vad de ska göra på lektionen. Detta då läraren berättar vad de ska göra och samtidigt visar vyn i hjälpmedlet. Eleverna berättar också att de får veta varför de ska göra vissa moment, även om det skiljer sig åt mellan ämnen i vilken utsträckning lärarna gör det. Lärarna säger att de visar eleverna målen och kopplar dessa till uppgifter eleverna gör. För att få eleverna att förstå målen konkretiserar lärarna dem. Rektorn har, enligt lärarna, tydligt uttryckt att eleverna ska veta målen. Med utgångspunkt i det har rektorn och lärarna diskuterat modeller för planering av undervisning. Lärarna säger att de samarbetar kring planering och att de har en treårsplan för arbetet mot målen. Eftersom årskurserna 4 till 6 ingår i samma klass behöver lärarna löpande hålla sig uppdaterade var respektive årskurs befinner sig och vara tydliga när de planerar och genomför undervisningen. Detta för att säkerställa innehållet för alla eleverna. Planeringen för dagen läggs upp utifrån att eleverna ska orka och vara stimulerade hela dagen, berättar lärarna. Eleverna berättar att deras lärare hjälper dem att komma vidare när något är svårt och hjälper dem med hur de ska tänka istället för att säga svaret. Eleverna beskriver strategier lärarna använder för att få dem att orka arbeta. Pausövningar, som att till exempel springa ett varv, är en sådan strategi.

Undervisningen anpassas till aktuell elevgrupp

Granskningen visar att det i undervisningen finns inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna har höga förväntningar på eleverna och anpassar innehållet till aktuell elevgrupp. Vidare anpassas arbetet utifrån elevernas enskilda behov och förutsättningar. Lärarna beskriver att de visar höga förväntningar på eleverna genom att uppmuntra dem att de kan något som är lite svårare. Vissa elever kräver en mjukare framtoning eftersom de annars upplever våra höga förväntningar som svårhanterliga krav, säger lärarna. De försöker uppmuntra alla elever att prova något svårare, även om det innebär att de kan behöva gå tillbaka till något enklare. För att tydliggöra mål och förväntningar använder lärarna samtal under lektioner och utvecklingssamtal. Ett exempel på hur lärarna arbetar med att stärka elevernas självförtroende är att låta eleverna arbeta med välbekanta frågor som de tidigare arbetat med, i grupper med blandad nivå. Då har alla elever chans att känna att de kan och får också möjlighet att förmedla det till de andra elever i gruppen. För att skapa ett tillåtande klimat i klassrummet arbetar lärarna återkommande med gruppstärkande övningar.

Lärarna berättar att de kan utmana alla elever men att det kan vara svårt. De säger att de lättare kan göra det nu när de har tillgång till ett digitalt hjälpmedel. Via det kan lärarna till exempel anpassa uppgifter riktat till olika elever. De använder det digitala läromedlet tillsammans med tryckt lärobok och lärarna säger att det gör det lättare att anpassa individuellt till elevernas kunskapsnivå. Med hjälp av det digitala läromedlet kan lärarna låta eleverna prova svårare uppgifter och digitalt föra en dialog om detta, berättar lärarna. Eleverna säger att de kan få extra utmaningar och att lärarna är bra på att ge dem olika uppgifter. De berättar också att lärarna är bra på att se om de behöver mer utmaning, en annan typ av uppgift eller en extra paus.

Eleverna görs delaktiga i det egna lärandet och i planering och utvärdering av undervisning

I undervisningen ger lärarna eleverna strategier för det egna lärandet och de använder varierade metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. För att göra eleverna delaktiga i sitt eget lärande får eleverna till exempel samtala med läraren om hur de ligger till i olika områden. Lärarens och elevens bild är oftast samstämmig. Eleverna får också jämföra arbeten med sådana de gjort tidigare för att se den egna progressionen i lärandet. Eleverna berättar att lärarna efterfrågar hur de lär sig bäst, att de samtalar om olika strategier för lärandet och att de i klassen ibland pratar om strategier för att arbeta.

Elevernas uppfattning är att de får vara med och påverka mycket av undervisningen. Lärarna beskriver att eleverna till exempel får rösta i inledningen av ett arbetsområde. Då kan de bland annat påverka i vilken ordning de ska genomföra arbetet. Eleverna får också göra så kallade "exit notes". Sådana används för att se hur kunskaper har beförästs men är också ett sätt att utvärdera undervisningen. Lärarna anser att eleverna är delaktiga i undervisningen, bland annat genom att vara delaktiga i planeringen. Eleverna kan till exempel få välja område inom ett ämne. Lärarna arbetar med att först befästa hos eleverna vad det innebär att påverka undervisningen och därefter kan eleverna göras mer och mer delaktiga. Lärarna säger dock att graden av delaktighet kan öka.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att det finns ett samlat arbete med att skapa studiero. I detta arbete deltar också eleverna. Det finns också ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan och arbetet innehåller en analys av hur elevernas trygghet påverkar lärandet.

Skolinspektionens granskning visar att arbetet med studiero på skolan är samlat och att eleverna deltar i arbetet. Eleverna berättar att lärarna har strategier som gör att det blir studiero på lektionerna och att studieron har förbättrats. Förebyggande arbete som beskrivs av rektorn, elevhälsa och lärare handlar om att de systematiskt arbetar med elevernas delaktighet och inkluderande lärmiljöer i syfte att skapa studiero. Exempelvis märks det genom att lärarna använder en digital skärm för att till exempel tydliggöra tidsramen för en uppgift, något som lektionsobservationer också visat prov på. Ett annat exempel är att lärarna använder samma begrepp för att ha ett samlat bemötande. Tydlighet från lärarna lyfts fram, av såväl elevhälsan som lärarna, som en del av arbetet med studiero. När strukturen i undervisningen brister är det också så att studieron brister, säger elevhälsan. Eleverna berättar att lärarna ser till att det finns en balans mellan arbete och pauser. De ansvarar också för hur eleverna är placerade i undervisningen. Eleverna tycker även det är tydligt vilken ljudnivå som är tillåten under olika moment eftersom det framgår i instruktioner lärarna ger dem. Eleverna görs delaktiga i arbetet med studieron bland annat genom att de tillsammans med läraren utvärderar hur studieron har varit under dagen.

Granskningen visar vidare att det förebyggande och åtgärdande arbetet med att skapa trygghet är medvetet och att det också innehåller en analys av hur elevernas trygghet påverkar lärandet. Tryggheten följs upp genom enkäter, samtal i klassrummet och vid utvecklingssamtal berättar lärarna. De följer även upp tryggheten via hälsosamtalen. Kartläggningarna som görs analyseras av personalen och ligger till grund för det fortsatta arbetet. Bland annat säger elevhälsan att de ser att det i klasser finns struktur i undervisningen som skapar trygghet och att de arbetar med det. Lärarna berättar hur de aktivt arbetar med värdegrunden i klassen. Detta för att det ska finnas ett gemensamt "vi". I klassen arbetar de också med tydlighet, struktur, lugn och

konsekvens i syfte att skapa trygghet, berättar lärarna. Kuratorn driver ett arbete där de delat in klassen i en tjej- och en killgrupp, vilket beskrivs av såväl elevhälsan som eleverna. Arbetet sker genom gruppsamtal och syftet med det är att stärka gruppen. Eleverna berättar att gruppen behövs för att den ger dem en chans att till exempel prata om hur de mår. Eleverna berättar att de känner sig trygga på skolenheten och i att vända sig till sin klasslärare i de fall otrygghet uppstår. I intervju med såväl lärare som elevhälsa framkommer att de arbetar aktivt och mevetet med vuxennärvaron på skolgården eftersom de ser det som en viktig del i det trygghetsskapande arbetet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg finns i flera delar men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering till bedömningen är att rektorn analyserar eventuella skillnader i både omdömen och betyg i olika ämnen och årskurser och att rektorn för diskussioner med lärarna utifrån dessa analyser. Vidare ger rektorn vissa förutsättningar för att lärarna regelbundet ska kunna samverka i arbetet med bedömningar, men de sker främst på lärarnas initiativ.

Granskningen visar att rektorn gör analyser av eventuella skillnader i de omdömen och betyg eleverna får, i såväl olika ämnen som årskurser. Utifrån dessa analyser för rektorn diskussioner med lärarna. Rektorn beskriver att hen, elevhälsa och klasslärare arbetar tillsammans med att identifiera mönster i lärarnas bedömningar. I det arbetet identifierar rektorn exempelvis om det finns någon lärare som alltid lyckas bättre än andra. Rektorn säger att hen följer resultaten och identifierar om något sticker ut och att hen därefter analyserar vad detta beror på, om det till exempel handlar om undervisningen eller lärarens tolkning i bedömningsarbetet.

Granskningen visar vidare att lärarna ges förutsättningar att kunna samverka i arbetet med bedömningar av elevernas kunskaper men endast till viss del. Lärarna beskriver att de främst bedömer enskilt när det gäller bedömningar de är säkra på. Visserligen finns möjlighet att diskutera bedömningar med någon lärare i arbetslaget på en annan skolenhet inom huvudmannens område men det görs i så fall på eget initiativ av

lärarna när det behovet finns. Vid nationella prov finns däremot ett strukturerat arbete med sambedömning som rektorn styr och som görs centralt i kommunen. Hittills är det dock svenska, engelska och matematik som har varit i fokus eftersom det är i de ämnena som eleverna genomför nationella prov. Vid muntliga nationella prov är två lärare närvarande för möjlighet att sambedöma. Lärarna säger att de har efterfrågat motsvarande typ av organiserad sambedömning i fler ämnen än just dessa tre. De uttrycker att de behöver strukturerade tillfällen för att prata om bedömning men att sådana inte finns mer än för nationella prov. Även rektorn säger att det inte finns någon struktur för sambedömning men att det ofta sker spontant i och med att lärarna är två i klassrummen. Rektorn säger att hen förväntar sig att lärarna arbetar mycket med sambedömning tillsammans med den andra läraren som undervisar samma klass men uttrycker inte att hen vet att det sker. Lärarna har fått fördjupad kunskap om bedömning via kompetensutveckling ledd av en förstelärare. Rektorn uttrycker, precis som lärarna, att det skulle kunna vara ett problem att de kommunala nätverk för olika ämnen som tidigare fanns inte längre finns och att ett tillfälle för att skapa likvärdiga bedömning och bedömarkompetens därmed saknas. Rektorn säger att förutsättningarna för likvärdiga bedömningar är tydligare strukturerade när det gäller nationella prov i svenska, engelska och matematik. I övrigt är det just nu mer avhängigt lärares egna initiativ att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver strukturera arbetet med bedömningar så att det görs tydligt på vilket sätt lärarna ska samarbeta och vilka metoder de ska använda sig av för att kvalitetssäkra omdömen och betyg.

Skolinspektionens granskning visar att det finns strukturer för sambedömning i nationella prov och lärarna har möjlighet att diskutera bedömningar tillsammans med lärare som undervisar i samma årskurs. Dock saknas strukturerade tillfällen där lärarna ytterligare ges möjlighet att kvalitetssäkra sina bedömningar med till exempel lärare i samma ämne. Eftersom arbetet inte sker systematiskt utan är mer avhängigt person finns en risk att möjligheten till likvärdiga bedömningar därmed minskar.

Enligt skollagen ska utbildningen ska vara likvärdig och det är rektors ansvar att säkerställa att betyg sätts enligt skollagen och andra författningar.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn inleder ett arbete för att ge lärarna ytterligare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar. Betygsättning och bedömning är en komplex praktik och för att lärare ska kunna göra professionella bedömningar behöver lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning på olika sätt och med hjälp av andra lärare, både inom och mellan skolor. Rektorn har en betydelsefull roll för att skapa dessa förutsättningar. Rektorn behöver se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Ibland behöver huvudmannen bistå rektorn med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala².

Sambedömning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Ett professionellt samtal om utformningen av olika underlag kan förbättra likvärdigheten. Sådana diskussioner kan ha både formativa och summativa syften³. Det finns från forskning några faktorer som har visat sig gynna god sambedömning. En är när lärarna fokuserar på att analysera och diskutera konkreta elevexempel som representerar en stor bredd av prestationer och elever med olika bakgrund. En annan är när det finns en tydlig struktur för själva sambedömningssituationen (exempelvis fasta tider, lokaler och arbetsgång) och ett tydligt ledarskap i sambedömningsgrupperna som håller ihop diskussionerna. Ytterligare en är att olika åsikter får komma fram, alla i gruppen får komma till tals och avvikande uppfattningar ses som en tillgång snarare än som ett hinder⁴. Även om det inte är belagt i forskning att sambedömning automatiskt leder till ökad likvärdighet, visar forskning att den samsyn som kan uppstå till följd av

² Skolverket allmänna råd *Betyg och betygssättning*, s. 23

³ Skolverket allmänna råd *Betyg och betygssättning*, s. 16

⁴ Skolverket 2013. *Stödmaterial Sambedömning i skolan – exempel och forskning*, s. 15

sambedömning till stor del beror på att lärares olika sätt att uppfatta kriterier och kravnivåer blir synliggjorda⁵.

Likvärdighetsdiskussioner förs med fördel i arbetslag och ämnesgrupper. För att ytterligare öka kvaliteten i ett sådant arbete kan även utbyte ske mellan skolor. Sådana diskussioner och analyser kan bidra till att läraren utvecklar sin bedömarförmåga och förtrogenhet med kunskapskraven och främjar därmed en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper. De nationella proven och bedömningsstöd är en del av detta arbete.

På Skolinspektionens vägnar

X Susanne Nordberg

Beslutsfattare
Signerat av: Susanne Nordberg

X Henrietta Adamsson Eryd

Föredragande
Signerat av: Henrietta Adamsson Eryd

I handläggningen av ärendet har även Matilda Yvede medverkat.

⁵ Skolinspektionen 2014. *Uppenbar risk för felaktiga betyg: En kortrapport om likvärdighet och kvalitet i skolans betygsättning*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 6

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Två lektionsobservationer
- En gruppintervju med elever
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 19 och 21 november 2019. Besöket genomfördes av Henrietta Adamsson Eryd och Matilda Yvede.

Skerruds skola 4-6 är en grundskoleenhet i Vänersborgs kommun. Skolenheten är belägen i Skerrud, 2,5 mil från Vänersborg. Enheten Skerruds skola 4-6 har elever i årskurserna 4-6. Klasserna är åldersintegrerade. Läsåret 2019/2020 har skolan 55 elever i årskurserna 1-6, varav 21 elever i årskurs 4-6.

Bilaga 3: Formulär för att redovisa vidtagna åtgärder

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning i Skerruds skola 4-6 i Vänersborgs kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver leda ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:

Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2: Rektorn behöver strukturera arbetet med bedömningar så att det görs tydligt på vilket sätt lärarna ska samarbeta och vilka metoder de ska använda sig av för att kvalitetssäkra omdömen och betyg.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: